Eduskunta
Hallintovaliokunta
hav@eduskunta.fi

Eduskunnan hallintovaliokunnalle

Asia: HE 63/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valmiuslain ja asevelvollisuuslain 79 §:n muuttamisesta

Eduskunnan hallintovaliokunta on kuullut asiantuntijoita otsikossa mainitussa asiassa 24.5.2022. Edustajat Holopainen ja Kari ovat esittäneet kokouksessa kuullulle Turvallisuuskomitean edustajalle kysymyksiä, joihin valiokunnan puheenjohtaja on pyytänyt esittämään vastaukset kirjallisesti. Pyydettyinä vastauksina esitettyihin kysymyksiin esitän seuraavaa:

Edustaja Holopainen on tiedustellut sitä, miten Turvallisuuskomitean valmiuslakiin liittyvässä selvityksessä on arvioitu eri skenaarioiden todennäköisyyksiä samoin kuin sitä, eikö olisi mielekkäämpää arvioida myös vähemmän todennäköisiä skenaarioita kaikkein todennäköisimpien sijasta tai rinnalla. Vastauksena edustaja Holopaisen kysymykseen totean, ettei skenaarioita erikseen asetettu selvityksessä todennäköisyysjärjestykseen. Skenaarioita käytettiin nimenomaan hahmottamaan eri kokonaisuuksien kannalta tarpeellisia lainsäädännön kehittämiskohteita hallinnonalojen rajat ylittäen. On mahdollista, että esimerkiksi hybridioperaatioiden osana käytettäisiin keinoja, joita selvityksen skenaarioissa tai välttämättä muissakaan arvioissa ei ole kyetty nimeämään. Todennäköisimpänä pidetty tai esimerkiksi eniten julkisuudessa esillä oleva vaikutuskeino ei välttämättä ole se, johon tositilanteessa turvauduttaisiin. Nyt käsillä olevassa hallituksen esityksessä ehdotettu uusi poikkeusolomääritelmä kattaisi kuitenkin käsitykseni mukaan monenlaisten keinojen tuottamia vaikutuksia, koska määritelmää voidaan pitää hyvin vaikutusperusteisena keinoperusteisuuden sijasta.

Edustaja Karin kysymykseen siitä, miten vaikuttavuuteen perustuva malli muuttaa ajattelua, totean vastauksena, että vaikuttavuuteen perustuvan poikkeusolomääritelmän nojalla valmiuslain lisätoimivaltuuksia voitaisiin harkita otettavaksi käyttöön, vaikka vaikuttajaa ei olisikaan kyetty identifioimaan. Jos uhka, toiminta, tapahtuma tai näiden yhteisvaikutus johtaa tietynlaiseen seuraukseen eli sillä on tietynlainen vaikutus, viranomaisten lisätoimivaltuuksien tarpeen kannalta ei välttämättä ole merkitystä sillä, kyetäänkö tilanteessa identifioimaan hyökkäystä tai hyökkääjää. Mitä tulee edustaja Karin kysymykseen siitä, kuka vaikuttavuuden arvioinnin tekisi, totean, että jos valmiuslakiin lisättäisiin tähän liittyvä ehdotettu poikkeusolomääritelmä, arviointi perustuisi käsitykseni mukaan vastaavaan mekanismiin kuin poikkeusolojen toteaminen valmiuslain mukaan muutoinkin perustuisi. Poikkeusolot toteaisi valmiuslain säännösten mukaisesti valtioneuvosto yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa. Viime kädessä tilanne tulisi eduskunnan arvioitavaksi poikkeusolojen toteamisen jälkeisen käyttöönottoasetuksen antamisen ja siihen liittyvien laissa säänneltyjen mekanismien myötä.

Timo Kerttula
hallitusneuvos
Turvallisuuskomitean sihteeristö

Jakelu Eduskunta / hallintovaliokunta

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Turvallisuuskomitea
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
tk@turvallisuuskomitea.fi
www.turvallisuuskomitea.fi